

Womhaj Bóh!

Czisko 11.
18. mërza.

Četnik 10.
1900.

Šerhske nježelske lapjenka.

Wudawaju šo kóždu šobotu w Šsmolerjez knihiczišczeru w Budyschinje a šu tam dostacž ša šchtwórtlétnu pšchedplatu 40 np.

Dculi.

Česlisch 5, 1. 2.

„Čzincze po Bohu, jako lube džeczi, a kłodžcze w lubosczi, jako tež Khrystuš naš je lubował a je šo šam ša naš, ša dar a wopor, Bohu k šlódkemu wonjenju.“

Jara wážna wěž je ša kóždeho čłowjeka wobkhad s druhimi čłowjekami. Teho dla steji pšchi šastupje do šwětneje historije Bože šłowo: „Dobre njeje, šo čłowjek šam je“ a s tym je wuprajene, šo je čłowjek k towarštwu štworjeny, šo Bože wotpohladanje je bneže čłowjestwa, rošwicze čłowjestwe šlachty. Tak tež móhl rjez wyshe kolebki kóždeho nowonarodženeho džěšcza pišane šteji: „Dobre njeje, šo je čłowjek šam.“ Bjes towarštwu dyrbial čłowjek šancž a šawutlicž; pšchetož šmy na dawanje a branje šaloženi. Čzim wjazy rukow čłowjek ma k branju wot druhich a k šobudželenju druhim, čzim bohaczišche šo čzini jeho žiwjenje. Ale čzim mjenje čłowjek šamóže wot druhich šlyšcecz a s druhimi rěczecz, wot druhich wutnyčž a druhich wuczičž — njech šo to štanje s hordoscžu abo s lenjoscžu — čzim šamotnišchi a kšudšchi tam šteji a je w štracše, žyle šawutlicž, wušthnyčž a wotupicž. Wšchaf praji hižo Bože šłowo: „Nóž wóšti nóž a muž šwójeho bližšcheho.“ (Wšchifšl. 27, 17.)

Teho dla je wobkhad s druhimi čłowjekami jara wážna wěž. Še pak tež čzežka wěž, jón šebi plódný čziničž a pšchezo to prawe trjechicž, wšchelake štrachi pšchewinyčž

a žohnowanje šapšchimnyčž, kotrež Bóh nam w nim dacž chze. Teho dla je šwj. Pawołowe rošwuczenje wo tutej naležnosczi, šo mamy šebi Boži wobkhad s nami ša šnamjo a pšchiklad našcheho wobkhadu s čłowjekami wšacž, nam dženska jara witane.

„Čzincze po Bohu jako lube džeczi!“ Wón je nam dawno šam čzinič, šchtož nam kaž druhim čzinič. Teho dla rěka žyle potajništwu wobkhadženja s čłowjekami ša šchesczizjana s krotka tak: Šaž Bóh mi — tak ja bližšchemu! Ale je šnate, šo naturški čłowjek, šebicziwy ma žyle druge hešlo, a to tež s krotka rěka: Šaž ty mi, tak ja tebi! To je póhanska mudroscž, to je žlonikowa pšcheczelnošcž, jako tón šnjes praji: „Pšchetož hdyž wy lubujecze tych, kotřiž waš lubuja, kažte myto wy šmějecze? Nječzinja to tež žlonizy? A hdyž wy šo jeno pšchecziwo wašchim bratram lubošnje šadžeržicze, šchto wy wošebneho čziničze? Nječzinja tež tak žlonizy? Teho dla dyrbicze wy došonjeni bnež, runje jako tež wašch Wótž w njebješach došonjany je.“ Duž dyrbi tón wšchedomóžny Bóh šam našch mišchr bnež, wot kotrehož wutnjemy, šo k čłowjekam prawje šadžeržecž. Najwjetschi šadžemk pak tak derje mjes nami a druhimi čłowjekami, kaž mjes nami a Bohom šu našche hrěchi. Pšchetož kaž naš nicžo wot Boha nježeli dnyžli hrěch, tak tež wobkhadaj s čłowjekami nicžo tak móžnje njewobara, kšiba hdyž jedyn šo na druhim pšchehrěšchi. Teho dla „budžecze jedyn k druhemu dobročzini, mišocziwi a wodajecze šebi, jako tež wam Bóh w Khrystušu je wodawal“. Pšchod Bohom njemóžemy

živi byč, khibi so nam vschédnje a bohacze hréchi wodawa, tak tež s naschim bližšim njemóžemy živi byč, khibi so bychmy vschédnje a bohacze wodawali — hdyž nusne je bydomdžefacz króc bydom króc.

Chzesch-li pať tutón Boži wobkhad s nami w jeho zyłej pnychi a sajimazej rjanosczi widžecz, dha pohladaj na Khrystuša. W nim je nam wopravdže seřhadžala pscheczelnosc a lubosc Boha nascheho sbožnika. Dokelž wón, w kotrymž polnoscz teho bójstwa czelnje pschebnywasche, prajicz, móžesche: „Schtóž mje widži, tón widži teho Wótza, teho dla je jeho zyłe khodjenje woczelnjeneje. Luboscze Božeje k nam, teho dla može Pawoł dale wopominacz: „A khodžecze w lubosczi, jako tež Khrystuš naš je lubował a je so sam sa naš podał sa dar a wopor Bohu k blódkemu wonjenju.“ Tow widžisch sjanje Boži pschiklad: Kaž Khrystuš mi, tak ja tym bratram! Lubosc, sebie sameho podawaza, woprowaza, do smjercze khodžaza lubosc — to je potajnistwo Khrystušoweho khodjenja, to je to snamjo, kotrež je wón nam wořtajil, so bychmy sledžili po jeho stopach.

Samjen.

Puczowanie po Božim pišmje

abo

lajle myšle nadendžech, Bože słowo czitajo.

Podawa swěrnny czitar „Bomhaj Bóh-a“.

(Potracžowanje.)

1. knihi Wójsakowe, 4. staw.

Kak je sebi móhl Rainowy narod cžescz dobyč, so je postupował w semskej kulturje? Teho dla, dokelž bēsche so narod, kotremuž bēsche so Bože sľubjenje dostało, se swětom rořkoril; teho dla, dokelž so tutón narod wo snutskowneho cžłowjeka starasche, tamny pať jenicžy na swonkowne hladasche; teho dla, dokelž mějesche tutón s Bohom polkad sľubjenje wutrobny, domisnu sľowjich myšlow, samēr sľowjich skutow a waschnjom, tutón pať je jenicžy sa to žiw, sčtož je widžomne a sčtož lóschty sľudžuje, a so by tak sľowe bēdne, puste a njemērne žiwjenje wobohacžil, porjeiščil a wobkručžil. Wschē cžłowjste stawišny wobkručžija nam, sčtož hižo na spoczatku wschēch stawišnow spóšnjajemy: kultura rořschērjuje a posbēhuje so se samej mēru, kaž cžłowjste sľalowanje wot Boha pschibnywa.

A Lamech bēsche horby a wjedžesche sebi wjele na wunamafanja sľowjich sľynow, tež bēsche so jemu dar dostał, dar pēšnjeřstwa. Duž džesche k sľowjimaj žonomaj, k Adze a k Zilli, jim pēšnicžku spēwajo, kotruž bē Šhubalkainowemu wunamafanju, mecžej, pošwječžil: Wóš Lamechowej žonje, pošľuchajtej na mój hlóš, kēžbujtej na moje sľowa. Sa sľym muža sľobil k mojej rani a młodženza k mojej mōdrežy; — bych-li ja tež muža, mi naraženeje rany dla abo młodženza, mi naraženeje mōdrežy dla sľarajš: sľhmanym mecžom, kajtiž tu w rukomaj džeržu, sľinu so krawanemu wjecženju, kotrež mje móhlo teho dla dořhwatač, lēpje, hačž Boža ruka nascheho wótza Raina sčtituje.

Raina dla budže so bydom króc wjecžicz nad tym, kotryž by trasch jeho sľobil, ale Lamech budže so sam se sľowjim mecžom bydom a bydomdžefacz króc wjecžicz nad kōždym, kotryž so na njeho samēri.

Hebrejsžy njesnaja w sľwojej rēčzi žanu pschitomnoscz. Teho dla sľa so jim w profetiškej, pēšnjeřskej, hordej, rjekowškej rēčzi pschichodnoscz stajnje hižo minjenja. Lamech bēsche tak wscho hižo wuskutkował, sčtož sebi se sľwojej wulkej hubu skōncžuje cžimicž domēri. Prēm bašnik na sľwēcže bēsche womłodženy sčēdžimž, rjek se sľowami, kotryž so sam sľwalesche, spēwar skutow, kotrež njebēsche dokonjal, s kotrymž pať chžyšche so psched sľowjimaj žonomaj sľwalicz, a tak hižo bēsche dokonjal.

S mōrdarštwom sľapacznu, s mōrdarškim spēwom skōncža so stawišny Rainoweho naroda. Hižo na 7. stawje je wscho sľabite, pošľuschene a potepjene s piřkanjom, s wjeřelom, s lóschtnym žiwjenjom, s debjenjom a pnyhu. Pollecže samolutkoscze je so powróčžilo do měšchczanskeho žiwjenja, pollecže njewobstajnoscz do puczowanškeho žiwjenja, sľe sľwēdomje do rjekowškej khrobłoscze;

a dopomnjecze na pollecže, wótzej něhdy wuprajene, je podložž Bohahanjazeho cžucža.

IV. Sčtucžka 25 a 26. Sa sľabiteho Sľabela dostanjetaj Sľadam a Sľewa sľarunanje: Setha; tutón je s wótzom naroda džēczi Božich, kotřiz we wērie wutaja.

Wsches Sľabelowu smjercž bēsche so Sľadamowa sľwōjba do položy sľanicžila; a teho dla mějesche so pschisporjenje cžłowjstwa s nowa stacz. Bóh pať wobradži Sľadamej a Sľewje tšeczeho sľyna, a Sľewa mjenowasche jeho mjeno Seth, abo po sērbški: sľarunanje; pschetož wona džesche: Bóh je mi druge smjio, spoczatk noweho potomniřtwu, dał sa Sľabela, kotrehož je Rain sľabil.

A Sethaj so w mandželštwje s jenej sľwojich pošdžišcho narodženyh sľotrow tež sľyn narodži a mjenowasche jeho Sľnoš, to je: bēdny cžłowjek. Mjes Rainowym rodom knježesche sľabłosc a khrobłosc; nad Sethowym pať knježesche cžucže cžłowjsteje njemožy a bēdnoscze. Rainowy rōd sľoži prēnje mēsto a bēsche wulki we wunamafanjach a we wutworjenju sľwētnych rjemješniřtwow a wumēřštwow, a sľoži tak kraleřtwu tuteho sľwēta. W samym cžaku pocžachu w Sethowym rodže předomacz wo Rnjeřowym mjenje. Dotal bēchu jenotliwe sľwōjby bjes postajeneho waschnja Bohu sľlužile; nětko pať wobtwjerdži a wobkručži so sľawna Boža sľlužba wscheje wořady po postajenym rjedže a s pschispsnatym waschnjom.

W Rnjeřowym mjenje woni předomachu; s tym ma so wořnamjenicz wschē Bože skutkowanje, s kotrymž je so cžłowjekam jako stajnje pschitomny wopofasjal.

5. st a w

podaj nam pokazat naroda starych wótzow wot Sľadama hačž do Noacha.

I. 1. a 2. sčtucžka. Nam spoczatki cžłowjsteho naroda a spoczatki wobeju cžłowjsteju sľtronow, do kotrejuž je so cžłowjstwo sčchžepilo, podawšchi, sľabera so nascha rosprawa najpředny s Božim přēmim sľworjenjom, so by tak rjad naroda teje sľrony pschihotowala, we kotrež je so towarštwu s Bohom wobkhowalo, wobkhowalo pscheczimwo možy hrēcha, so džej a hrořniřcho wupjerawšchi, psches wēru do Božeho sľubjenja.

To su knihi abo sľapiki wo Sľadamowym narodže, wo tej sľronje cžłowjsteho naroda, kotraž mějesche so k Bohu, a kotruž Bóh psches pořhořtanje jeho hnady postajenemu kōnjej napscheczimwo wjedžesche, hdyž so mjes druhimi cžłowjřimi sľtronami bjesbōžnoscz sčhērjesche, a so wořebje mjes Rainowymi potomnikami prawdžite pohaniřtwu wutwori. Bóh cžłowjeka sľworisłchi jeho k Božej podomnosczzi sčžini.

A sľtwori jeju muřkeho a žōniřu a požohnowa jeju, a mjenowasche jeju cžłowjek, po hebrejskej rēčzi: Sľadam, tón kotryž je se semje sľworjeny, w cžaku, w kotrymž bēschtaj sľworjenaj.

Rēčž sľwjateho piřma je cžłowjeka po sľwojim semřkim byčžu pomjenowala. Sajimawe by mi bylo, móhli-li wot naschich rēčžesľpnyřnikow sľonicž, sčto mjeno cžłowjek, s kotrymž sľowjanřke narodny cžłowjeka wořnamjenja, po sľwojim forjenju praji.

(Potracžowanje.)

Wschitto slote.

I.

Sľolanski wužil w lēřu, wořřjedž kotrehož bē stara praschowa khōjna, drjewo puschczesche. Do teje bē so sľahe rano dał, rubasche doľho do njeje, a tola ju njepodruba. To bēsche, jako by sľonř sľabłly byl. Wē so, do tajkeho stareho sčtoma želejo cžēžto džje. Tu pať bē hōrje hačž hewal, podobnje jako by někajki duch něsčto nacžinil.

S mjerřanjom rubat řekeru puschčzi a sebi pōt řetrē, řiz pod starej cžapku s cžola cžeczesche. „To rubam a rubam, a řjap so mi hōřšchi, a řekera mi nihdy njeđže, jako by někal sľušlane bylo.“

Tak mōrežo so do mōcha sľynnyšchi, sľehny so s khribjetom na sľjecžimny sčtom, so by wotpocznył. Tu sľonasche wōřsje: „Kak ma so tola khudy muž na sľwēcže sľo! Sčto masch tu džej jako džej? Stanywšchi s řoža hačž do sľepeje cžmy so pschahaj a drēj. Džej wote dnja nimasch ničto druge hačž řižalu robotu se řuchim sľlēbom! So by tola tež se mni ta řonina pschisčla, řiz ľudži, kaž praja, sľožownych cžini.“

Ředom bē tak wupowjedal, dha so jemu tež džiwiza, knjeni nad lēřach, řjewi, wo kotrež bēsche na pschafach sľlyřchal, kak je

wona nêkotrehožfuli khudeho człowjeka i bohatymi darami wobdarila.

Na bêtých ľudžerjajnych wlořach mjejsche wona škozany wenz, a futnja je jeleneho šomota bẽ se škozany pařom woparšana. W prawizy dđeržesche šlěborny prof, a na bofu wiřasche šlěborny funk i kłofami.

Wbohi muž šo štróži, jako i kłofom tješeny. Wón móžesche lědom dychacz, a špóšchenej moczi kaž pluznej koleřzy na tajte špodžitwne šjewjenje hladaschtej.

Wón šedžesche kaž nẽmy. Wona pař i lubošnym hlořom džesche: „Kaž šy šebi mje žadař, tu šym. Dha powědž mi nẽtko, na czož czi dže. Khrobte šebi wuproř, ja cziwž czi wutroba šteji. Radlubje czi po woli dam. Ale wužiway rořom a njeproř kaž šludny!“ — Duž šebi wón ruče rořmyřli.

Štanywřhi i mocha wa kořanu cžapku i hłowu, šo pokłoni a wotmořwi wjeřely: „Wilořcziwa knjeni, dha njech je se šlota wřhitko, cžehož šo dótfnu!“

Na tajte šłowa šo jeje šwěczate rjane woblicžo řmuczi a je rta jej řhropawy hłóř wuřdže: „Šlupišcho njemóhř šebi prořnyč, šo hnydom dohladař. To budže wřcho hinař, hacž šo czi šludnemu šoni. A kaž šlubich, czi po twojim žadanju dam.“

To prajiwřhi, šo wona jemu i woczow řhubi.

II.

Kařch holan hladařche dolho na tu řtronu, hđžež bẽ ta rjana žona řhla. Wotom, jako by žyłe řichi šebi njebř, rjekny: „Se to wěрно? Albo řeřda šo mi? Njebẽ to nẽkařki lubošny šoncžř? Wjerřaza to řhłoda, šo šo wopradowže tak nima, kaž šo mi řjewi. A nẽtko, Januřcho, řšhimaj šo gratu, a daj šo i nowa do teho řhčtomiška!“

Duž wa řekera do ruki. A řhčto bẽ šo řtalo? Šłaj, ta bẽřche wjele cžeřřcha hacž přjedy.

„Šhčto šo to njecžini? Šłupa řekera, řšhecžo mi i dobom tak cžeřřka do rukow řšhřndžesč? Wjerčzi dha šo ni hłowa, abo řy wopradowže do šłota řšhesčhla.“

Šaj, řekera bẽ žyłe šłota. Ale budže ta drjewo rubacz? Nẽ, wona njecha hieč. Šłoto njeye woržl. Šižo wot přenjeho rubnjenja bẽ šo jemu řahorla. „Ale řhčto wo to?“ — džesche wón — „ta džiwiža njeye mi řhala. Nẽtko mam řekera i luteho šłota. Tu řšhedawřhi řměju pjenješ dořčž. To móhř mi kowař řa nje wjele řtow woržlowyř řekerow nadžělacz. Ale cžeho dla byř jich telko čžyřł? Najebacz cžeřřkeho gratu. Njeyřřym dha bohaty muž? Wohlej šo tola do drjewarřeske drějenyř! Wot nẽtko móhř lěnjeho pařčž, by-li šo mi to čžyřł!“ Šdyž takle rěčesche, cžujesche šo hłóđny, dořelž bẽ cžapř ř řwaczini.

„Cžakaj mój brjuřhko“ — praji Januřch — „hnydom czi dam. Ale njewořmi mi řa řlo, šo czi dženř hieřcže ničo druhe njedam hacž řhlěb. Wóřny budže lěpje. Wot nařajtra řměješč džen wote dnja mjedowe žalny a tyfanž.“

Tak prajiwřhi wuczahny i řabata řwaczinu, řruch cžorneho řhlěba.

A kařki řařo džiwi! Lědom šo cžorneho řhlěba dótfny, bu tón žokty a cžeřřki kaž řelesna dula. Šłaj wřchaf, řhlěb bẽ šo do šłota řšcheměniř.

O řbože, o řbože! Kařke to bohatišcho, najlubřhi tola! Lěpje šo řměju hacž pan na hrodže, kiž pořpochi pjećeň a tyfanžy jẽ. Tola čžyřł nẽtkole pomarřku řa lubo wřaczž; hłaj, žokřł i hłodom tak řlorži.“

Hieřcže to dorěčžaf njebẽ, žadařche šebi řhija picž.

Wón šebi i rěčřki horncžřł wody nacžeri, šebi wěřcžeřo: Wot jutřiščeho dnja njewoptam žaneje wody. To řměju lute piwo a wino kaž knješ.“

A řhčto by šebi myřřliř? Třecžki džiwi: horncžřł bu řloty a tež nacžerjena woda bu šłota. — Ale řhčto móhř tu picž?

III.

W žiwocže forcžesche řnjemdrjenty hłóđ, a w řhiji řyčesche řurowy woheň. Tajkeho njebẽ řanu cžapř žiwjenja měř. Wutroba jemu rčesche kaž řřhčařeny měřhřł, a huba řšchepotajche.

„Što pomha, šo šo mi w rukomaj wřhitko škozži? Šhčto pomha žyłe šłoto? Šhčto budu jěřčž, řhčto picž? To budže žalofřna řmjercž!“

Do řmjercže hłóđny a lacžny šo do wřjořa waliwřhi řtyřknje řtonarřche: „Šebjeř tola djař to šłoto! Tón řmij šłota je mje jenož řařlepil a řawjedł. Ta džiwiža njeye wopařki měřa, hdyž je řla

byřla, šo řym šebi takle řopokřzy prořyřł. Kařki běch řšcheměniř! Řhč, hdy by tola džiwiža řšhřřhla a žyłe šłote njebřože wřala. Budž prořšchena, řmil šo a pój!“

A lědom bẽ wurěčžaf, tu wona bẽ a řelniwje pocža: „Šłaj wřchaf hłaj, ty hłupa hłowa! Njeyřřym czi radžiřa, šo dyrbřřch rořuma wužiwayč, přjedy hacž prořnyřch. Rař šludne tola wy cžłowjeřke řtworjenja řeče, šo wřchón řiwět řa šłotom řwita a rži. Šhčtož řy šebi nadřjebřł, wulapaj nẽtk. Ale mi je cže řel, a duž tebi na pomoz du. řenu prořtwu čžzu czi hieřcže dowolicž, ale potom žanu wjařy. Wužiway rořuma! Šhčto dha by čžyřł?“

Wón i dnybawym hlořom a je řuchej řhiju wotmořwi: „Njech je božedla řařo wřhitko řšhi řtarym. Radlubje čžzu cžeřřu a řhudobu řnjeshčž a šo i řhlěbom a wodu řpokořiečž. řenož šłotowe cžinki wote mnje wřmi!“ Na tajte šłowa šo wona pořřmewřny.

„Duž dha řušło njebřožowneho šłota wot tebe wořmu. Řhlěb wostanje řhlěb a woda budže woda. řenož řekera wostanje šłota, řajkuž ju mařch. Tu šłotniķej řšhedarřch a šebi řa to lěpřche wěřy řupřřch.“

Wiřhelate i bliřta a i dalofa.

— Dořelž njeběchu wofebiteje powjeshče i řipřka dořtali a wot řtudowaznyř je řakřeske hieřcže žadny w duchownřkim pruhowanju řtejecž njemóženy, řmy w powjeshči wo duchownřkim pruhowanju w řipřku piřali, šo žadny řserb póđla byř njeye. Tale powjeshčž pař ma šo porjedžiečž, dořelž je řerbřki řtudowazny i řrusřeske w řipřku řwoje řtudije a tam řwoje pruhowanje cžiniř. ře to knješ řeliks řada, rodženy w řšlepom. Wón je řwoje řandidatne pruhowanje jara řhwalobnje wobřtal.

— řandženu wutoru řu šo maturitatne pruhowanja na řudyřkim řymnařiju řšoncžile. 22 šo na pruhowanju wobđželi a wobřtachu. Wješ nimi řu tjo řserbja, řeodor řiedler i řudyřřhina, řhorla řořeberg i řudyřřhinka a řrthur řólcž i řakež. řreňřhi čže řtare rěčže, pořšeniřhaj duchownřstwo řtudowacz.

— řrořtwy wo řelesnizach w řakřim řejmje řu šo wot wubjerka wuradžile. Wřetřhi džel prořtwow je šo řacžřnyřł. Wješ tymi, kiž řu šo wřřhnořečzi ř rozpominanju řšchepodale a i tym nadžijomnje na řšchichodny řejm ř řšhřwolenju řšhřřndu, njeye žana i nařcheho wotřejřa. Wřřhnořečzi ř wjedženju pař je šo řšchepodala twarjomna řelesniza i řakež do Wójerež. Dale twar řelesnizy i řadworja do řinsbóřka. To pař ma hieřcže dobre pucže, přjedy hacž šo wam tež natwarja.

— řa noweho primarija w řamjenžu je šo na měřto dořalnego, kiž 1. hapřleje na wotpocžiniř dže, dořalny řapłan řraf w řamjenizach wot tamniřšeho žyřkwinskeho přjóđřřejieřřtwa wuřwolilo.

— řdyž dyrbřjachu šo hižo w řudeřtezach i tej mřřlu nořhčž, šo dyrbja tam wulku nowu řhulu natwariečž, kotraž by wot řhulřřeske wofady wulke pjeněžne wopory šebi žadala, je nẽtko nadžija, šo šo řudeřczanřka řhulřka wofada teje cžeřřkoty řminje. Džecžki i řelčzanřeske wofolnořeče dyrbřjachu tež hacž dořal do řudeřtez do řhule řhodžiečž. Nẽtko pař řu šo tamniřhi wobřdlerjo i prořtwu na wřřhnořečž wobrocžili, šo by šo w řelčezach nowa řhula natwarila. Tale prořtwa, kaž řlyřchimy, njeye bješ nadžije. A temu řu šo tež wuhlady řa natwarjenje řatholřřeske řhule polěpřhile. řatholřřka řhula je tam řawěřeče jara potřjebna, dořelž je wulki džel dželaczeryjow w řajniczanřřkej řabřizy řatholřřich. — ř wulkej radořčžu řlyřchimy, šo řerbřki wuczeř, kotřnyž je řšhed něřhčto lętami do řlěmžow řhol, šo řařo do řserbow wróčž. To je knješ wuczeř řhěžor, kotřnyž běřche hacž dořal i wuczerjom w řražđžanach. Wón je wuczeřřke řařtořnjstwo w řudeřtezach řšhřjal. To je jara řhwalobne, šo je šo w žyřbjě řařo na řserbow a nařchn wulku wuczeřřku nuřu dopomniř a šo řařo ř nam wróčzi. řeno šo by jeho řšhřřlad nařłěđnitow namařaf; řšchetož ličžba řerbřřich wuczerjow w řlěmžach řřutkowaznyř je jara wulka. Wěрно wřchaf je, šo maja wuczerjo w měřtach lěpřche dořhodny. řo nowym dořhodnym řakonju pař je šo řa nič řtejniřščežo polěpřhile, šo móže derje na wřřach wostacz. Wopomničž šo tež dyrbi, šo je žiwjenje w měřtach wjele dróžřche. řdyž ma řhčto w měřče wopradowže 300 řřimnow wjařy hacž na wřřach, wón i tym i molom hieřcže lěpje njestěji. řimo dróžřčeho žiwjenja je i wřetřcha wobřđlenje dróžřche, hacž wobřđleňřka pod-pjera. A řhčto dyrbi i nařhich řerbřřich řhulow byčž, hdyž wuczeřřka nuřa dale řšhřbjera? ře řeminara wjařy dořčž řerbřřich wuczerjow njepřhřndže, šo byču šo wupřóđnjene řerbřře wuczeř-

ske města wobhadzić móhly, a hdyž su młodži wučerjo druhe pruhowanje wobstali, so jich wjele do Němzow poda. Lětka jenož dwaj Serbaj na Budyskim seminarje kandidatne pruhowanje činitaj a w druhej rjadowni je pječa jenož 1 Serb. Duž dyrbi nam pschichod naschich šerbskich schulow wutrobu czežku činić.

— Rnješ wučer Wiczas w Schwacizach so jutry na wot-pocžink poda. Na jeho město stupi knjes Rybat, kiž budže s tym nětko tež statny zyrkwinski wučer pschi nowej Schwacizanskej wošadže. Druhe schulske město je so wupisalo a to s tym pschispomnjenjom, so móža tež Němzy tole město dostać. My so njedźiwamy, so so Schwacizanszy Serbja psches tajkele wupisanje franjeni čuju, dokelž je Schwacizanska wošada s najwjetšeho džela šerbska. Ale my so bojimy, so so nastawě, kotryž mamy w poslednim čizle „Serb. Nowin.“, se swojim porokom na wopacžny bok wobroczi. Kak so schulske město wupishe, njeleži w ruzy schulskeje wyschnosće, ale to je wěz schulskeho prjodstjeerstwa. Hdyž hebi po tajkim schulske prjodstjeerstwo žada, so so wupróbdnjene město sa samych šerbskich wučerjow wupishe, so to tež stanje.

— Wójna w Afrizy w poslednim tydzenju pschezo hišćeže buram žaneho wuspěcha pschijnješla njeje. Hdyž tež Zendzelczenjo wošebiteho dobyča činili njeju, woni tola nětko jako snaczi hordžalojo na wyškim konju bedža. Buriski přäsidenta Krüger je so w Zendzelczej wopraschal, pod kajimi wuměnjenjemi bychu měr činili, ale Zendzelczenjo su wotmolwili, so swobodnosć buriskeho stata pschipsnacž njechadža. Duž su so burjo nětko rozšudžili, so budža se wschej krutošču swoju swobodnosć hacž do poslednjeje móžnoty šakitacž. Wóh daj, so bychu jich šprawne prózowanja wuspěcha měle! Wutroby šchesczianstich ludow su jim pschihilene.

Wón naloži hebi nasche bolosće.

„Wilemo“, praji žona k mužej, „ja šym wóčžo khetje wot teje hlubiny wotwobrocžila, jako runje nimo džechmy. Mi běšche, kaž by štróbnje wóčžo s čemneje hlubiny hladalo.“

„Ja tež přecž pohladach,“ rjekny muž a powjedasche sa šhwilu dale, „do druheje hlubiny. Mi so wutroba k nastroženju daloko wotewri. Praschenja šašo mi pschiindžechu. Druhdy dže mi kaž semje rženje psches naschu wutrobu, so je, kaž by wutroba wjazy nascha njebyla, a my so praschamy a čakamy, šcho s nim budže. Teke praschenja s njedopjelnyem a njeuwajajnyem žedzenjom běchu kaž hlubina we wutrobje, daloka a pródna; a žedzenje džěšche do hlubiny, kaž štyfniwe wołanje, wo kotrymž so mi we wotomiknjenju šasche, kaž njeby nihdy kónza namakalo. Hdyž ja tajku šmjertnu štyfnosć hižo šam wokoło mje, sa mnje šameho šacuju: šcho dyrbsješche šesufowe čerpenje w Gethsemane byč, jako so w jeho duschi wopšchimowasche a horjesche šmjertna štyfnosć kóždeje dusche žykeho čłowjestwa a štyfki jich hrěchow w šudže Božim? O Božo, šcho móže to šapschimnyč!“

Wěšty podložk.

W powjedancžowych knihach čitach psched krotkim ščěhowaze male powjedancžko:

Pětr Guldštjerm čyysche hród twaricž wošrijedž so šapadowazej semje. Połne šydom lět běšche so minylo, přjedy hacž běchu s podložkom hrodu hotowi. Hdyž běšche twariski mišchr wučinjenju mšdu dostał a runje přecž čehnjěšche, da Guldštjerm jeneho šwojich ludži sa nim jěchacž a wołacž: „Podložk so hnuje! Podložk so hnuje!“ Se-li by so twariski mišchr wobrocžil, mějesche to pošylnikej sa šnamjo byč, so wón šwojeje wězy wěšty njeje; w tym padže dyrbsješche jemu hłowu wotrubbyč. Se-li so pať by tón šmėrom dale pučował, dyrbsješche jemu šmėrom čahnyč dacž. Wotrocž šawola: „Podložk so hnuje! Podložk so hnuje!“ Twariski mišchr pať so njewobroczi, ale so temu čłowjetej šmėjesche a rjekny: „Ty a wschitzny čzi twoji budža přjedy špody semje, hacž tón podložk khabla.“

Tole male powjedancžko my lubym čitarjam šdžělmy w tej wjekelej myšli, so so jich wjele psches njo k šhutnemu wopominanju narwabicž da.

My džě mamy tež twjerdžisnu, šrijedža w blóče teho šwěta natwarjenu wot ruki njebjěšeho twariskeho mišchtra a derje wschitkim, kiž so jemu dowěrja. A hacž runje s teho hrěšneho

blóta mozy čemnosće so šbėhaja, so bychu tu twjerdžisnu do khablanja pschijnješle, hacž runje šwět so hnuje we wschitkich wichorach, so bychu tu twjerdžisnu, w kotrejž Bože kralestwo wot-pocžuje psches towarštwosť s Bohom psches šchryštuša, w podložkach šatschafle, hacž runje ma njewěra šwoje šmėchi na tónle hród, małowěra pať a pschihilenje k šwětej wošebje w naschich dnjach škorzi: „Podložk so hnuje! Wón khabla“ — tón podložk nje-khablazny, „a hdy bychu čertojo čyly so wschitzny rostobicž,“ a tam leži rózknj kamjeň, kotryž wukhowa teho, kiž k njemu khwataja!

Twariski mišchr w tym małym powjedancžku mějesche sa nje-dostojne, so by so wobrocžil, jako šawjedžazy hlóš šaklyšcha. Twjerdža kaž twjerdžisna ma pschewědženje nascheje wutroby byč. Šni pohladnjenja nješmėny popšhecž dwėlowanju a małowěrje. Žane khablanje naschu wutrobu hnučž nješmje, kotrež we wschitkich wichorach špěwa a wušnaje:

„Se pschi naš Wóh, dha stej'my wěšće;
Hdyž wichor s njewjedrom k nam dže,
Dha knje naš Wóh w kóždym měšče
A čemna nóz nam šwětkla je;
Šchtóž jeho khlódka wužiwa,
Tón we wschej nušy pomoz ma.“

D hłowa, šrawnje šbita a połna bolosćow.

Tutón krašny pošny ščėrlušch, kotryž w 12. lěštotetku pobožny mnich Bernhard s Klairvaux pėšnješche a so pošdžischo wot ščėrlušcherja do němšeho pscheloži, je mnohim se žohnowanjom byl; wošebje poslednjeje šchucžny stej někotremu mrėjazemu trošcht poškicžilej w poslednjeje hodžinje. Šako l. 1798 šwėrny mišjonar šchryštan Bjedrich Schwarz pschi Malabarškim brjošy, hđžež běšche na wschě pječdžěšacž lět se žohnowanjom škutnowal, na šmjertnym ložu ležesche, jeho malabaršny towaršchojo, kotřiz běchu wokoło njeho šhromadženi, na jeho žadanje poslednjeje šchucžny šapewachu, kotrejž běšche do jich rěče pscheložil. Wón šam šobu špewasche, kaž daloko móžesche a pschi poslednich šyntach wumrje wón w rukach tych, wot njeho wobrocženyč. — Šako pobožny předar Šahnika w Barlinje 21. februara 1827 w mrėču ležesche, wobšwědčzi wón wschitkim šwojim pschecželam, so je w žylym šwojim žiwjenju šwėrneho namakal. Na to wokołštejazi špewachu: „Hdyž dyrby wotšal čahnyč, so njedžěl wote mnje.“ Šako woni k šłowam: „Tak wschitzny šbožnje mru“ pschiindžechu — běšche šwėrny šlužownik k wjekełosćzi šwojeho Rnješa šaschol. — Šral Bjedrich Wylem I., w bibliji derje šnaty nan Bjedricha Wulkeho, běšche pošajil, so dyrbi so pschi jeho khowanju tón ščėrlušch pišacž. A tež pschi šmjertnym ložu nascheho lubowaneho rycėrškeho ščėžora Wylema I. šaklincžachu trošchtowaze šłowa: „Hdyž dyrby wotšal čahnyč, so njedžěl wote mnje.“

Šěšto k rošpominanju.

Ššes wojowanje k dobyčju.

* * *

Šo wichorach do pschistawa.

* * *

Šo nahlej horje pschiindžesch k krašnemu wuhladej.

Dobrowólne šmilne dary sa wbohe hlódnje džěczi w Afrizy w Šerbach nawdate:

Dotal nahromadžene: 2765 hr. 62 np.

Š Wojerowskeje wošady:

Njemjenowany s Lub. . . . . 10 = — =

Šromadže: 2775 hr. 62 np.

Š mjenje wobohich hlódných džěczi praji džak

Šólč, redaktor.

Dalšche dobrowólne dary sa wbohe armeniske šyroty:

Š Wojerowskeje wošady:

Njemjenowany s Lub. . . . . 10 hr.

Š Šrodžiščezanskeje wošady . . . . . 1 =

Šromadže: 11 hr.

Š mjenje wobohich šyrotow praji wutrobnj džak

Šólč, redaktor.